

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain 4 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uuden vammaispalvelulain soveltamisalaa ja suhdetta muuhun lainsäädäntöön koskevaa säännöstä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi sosiaalihuoltolain 4 §:n säännöstä asiakkaan edun arvioinnissa huomioon otettavista seikoista. Vammaispalvelulakiin tehtäisiin lisäksi joitakin teknisiä korjauksia.

Tausta

Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan keväällä 2023 hyväksytyn uuden vammaispalvelulain (675/2023) voimaantuloa tulee siirtää sekä lisäksi käynnistää kiireellisesti lainvalmistelu, jonka tarkoituksena on turvata vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palveluiden saatavuus. Hallitusohjelman mukaan vammaispalvelulakia koskevassa valmistelussa huomioidaan vammaispalvelulakiin eduskuntakäsittelyn aikana tehdyt lisäykset. Edelleen hallitusohjelman mukaan lainvalmistelun kustannusvaikutus nykytilanteeseen verrattuna saa olla 100 miljoonaa euroa vuosittaisia menoja kasvattava. Hallitusohjelman liite B sisältää kirjaukset vammaispalvelulain säilyttämisestä erityislakina ja vammaisten henkilöiden asianmukaisten palveluiden ja niiden kestävän rahoituksen varmistamisesta. Hyväksytyn vammaispalvelulain 675/2023 (jatkossa myös uusi vammaispalvelulaki) voimaantulo lykättiin 30.9.2023 voimaantulleiden lakien nojalla ajankohtaan 1.1.2025. Voimaantulon lykkäämisen tavoitteena oli varata aikaa uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamiselle.

Tavoitteet

Hyväksytyn vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamisen tavoitteena on turvata vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palveluiden saatavuus sekä hyvinvointialueiden mahdollisuus rahoittaa uudistus. Tavoitteena on säilyttää vammaispalvelulaki vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina. Muutoksilla turvattaisiin näin ollen palvelujärjestelmän kestävyttä. Soveltamisalan tarkentamisella pyritään varmistamaan lain yhtenäinen soveltaminen ja yhdenvertainen palvelujen saanti eri alueilla.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää sosiaalihuollon yleislainsäädännön sekä vammaispalveluita koskevan toissijaisen lainsäädännön suhdetta siten, että asiakkaat

ohjautuvat palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin eikä hyväksytyn vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tapahtuisi sellaista siirtymistä, joka johtuu muista syistä kuin asiakkaan vammaispalveluita koskevasta välttämättömästä palvelutarpeesta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot. VAHVA-järjestelmää käyttävien ministeriöiden on muistettava arkistoida vastauksensa myös VAHVA-järjestelmään tunnisteella VN/24520/2023.

Aikataulu

Kirjalliset lausunnot pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 31.5.2024 klo 16:15 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat lausunnon antamiseen liittyvissä teknisissä kysymyksissä hallinnollinen assistentti Eeva Kankaanpää (etunimi.sukunimi@gov.fi) ja sisällöllisissä kysymyksissä erityisasiantuntija Kaarina Tuokko (etunimi.sukunimi@gov.fi) ja hallitussihteeri Kirsi-Maria Malmlund-Laakso (etunimi.sukunimi@gov.fi).

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM067:00/2023> - Hankeikkuna ja sen tunnus STM067:00/2023

<https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/ajankohtaista/uusi-vammaispalvelulaki/vammaispalvelulain-soveltamisalan-tarkentaminen> - Vammaispalvelujen käsikirjan infosivu

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM067:00/2023> - Statsrådets projektportal och dess nummer STM067:00/2023

<https://thl.fi/sv/web/thl/publikationer/handbocker/handbok-om-funktionshinderservice/aktuellt/den-nya-funktionshinderservicelagen/precisering-av-tillampningsområdet-for-funktionshinderservicelagen> - Faktablad i handboken om funktionshinderservice

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain 4 §:n muuttamisesta.docx](#) - Hallituksen esitysluonnos.

[Huvudsakliga innehåll_lagförslag.docx](#) - Propositionsutkastets huvudsakliga innehåll, målsättning, lagförslag, specialmotivering, förslagen och konsekvensbedömningar. Utkastet fogas i sin helhet till denna sida på svenska kring den 14 maj 2024.

[Målsättning_Förslagen och deras konsekvenser.docx](#)

[Specialmotivering.docx](#)

Jakelu:

Aivoliitto
Aspa-säätiö sr
Attendo
Autismiliitto
Autismisäätiö sr
Barnvårdsföreningen i Finland R.F
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Epilepsialiitto ry
Era Salla, Jyväskylän yliopisto
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Folkhälsan
Folktinget
Funktionsrätt med ansvar (FMA)
Funktionsrätt Åland
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl (FDUV) rf.
Hakalehto Suviaanna, Itä-Suomen yliopisto
Harso ry
Helsingin kaupunki
Hengitystuki ry (ent. hengityslaitetilat)
Heta-liitto ry
HUS
Hyvinvointiala HALI ry
Hästbacka Elisabeth
Ihmisoikeuskeskus
Ikäinstituutti
Invalidiliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Kainuun hyvinvointialue
Kalliomaa-Puha Laura, Tampereen yliopisto
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Katsui Hisayo, Helsingin yliopisto
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö
Kehitysvammaisten Tukiliitto

Kehitysvammaliitto
Kela
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kivistö Mari, Lapin yliopisto
Kommunernas socialtjänst KST
Krook Ulrika, Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingfors Universitet
Kröger Teppo, Jyväskylän yliopisto
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
Kuuloliitto ry
Kuurojen liitto
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kynnys ry
Kårkulla samkommun
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiainvaltuutetun toimisto
Lapsioikeusjuristit ry
Lastensuojelun keskusliitto
Lihastautiliitto ry
Lindh Jari, Lapin yliopisto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Mielenterveyden keskusliitto
Muistiliitto ry
Neuroliitto ry
Nikumaa Henna, Itä-Suomen yliopisto
Nuorten Ystävät ry
Näkövammaisten liitto
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Omaishoitajaliitto ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perhehoitoliitto ry
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rautiainen Pauli, Itä-Suomen yliopisto
Rinnekodit Oy
Saamelaiskäräjät
Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf (SAMS)
Satakunnan hyvinvointialue
Selkäydinvammaiset Akson ry
Siirala Waltheri, Turun yliopistollinen keskussairaala (TYKS), Hengitystukiyksikkö
Sininauhaliitto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
SOSTE - Suomen sosiaali- ja terveys ry
Suomen CP-liitto ry
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen Polioliitto ry
Suomen Reumaliitto ry
Suomen senioriliike
Super
Talentia
Tarvainen Merja, Itä-Suomen yliopisto
Tasa-arvovaltuutettu
Tatu ry
Tehy
Teittinen Antti, Kela
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Työ- ja elinkeinoministeriö
Validia Oy
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta (ETENE)
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto ry
Vantaa-Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

- Valtion viranomainen
- Kunta, kuntayhtymä
- Hyvinvointialue
- palveluntuottaja
- Järjestö
- Tutkija
- Yksityinen henkilö
- Muu, mikä?

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

- kyllä
- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita:

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

- kyllä
- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita:

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

- kyllä

- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

- kyllä
- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

- kyllä
- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

- kyllä
- kyllä osin
- ei
- en osaa sanoa

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

livari Annakaisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kankaanpää Eeva
Sosiaali- ja terveysministeriö